
RSDO-5 TERMINOLOŠKI PORTAL SMERNICE IN NAVODILA ZA IZDELAVO TERMINOLOŠKIH VIROV

Pripravili: Mateja Jemec Tomazin, Miro Romih, Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Jera Sitar, Mojca Žagar Karer

Verzija: 2.0

Datum: 27. 2. 2023

Vsebina

1	Izhodišča	3
2	Terminološki portal	5
2.1	Splošno o metajeziku terminološkega portala	5
2.2	Oblikovanje terminološkega vira	7
2.3	Vključeni terminološki viri	8
2.4	Uporabniki	8
2.5	Uporabniške vloge	9
3	Iskanje	11
3.1	Osnovno iskanje	14
3.2	Napredno iskanje	14
3.3	Prikaz in razvrščanje zadetkov	15
3.4	O terminu	17
3.5	O slovarju	17
4	Luščenje	19
4.1	Postopek luščenja	19
4.2	Seznam luščenj	24
4.3	Dodajanje in urejanje luščenj	24
5	Urejanje	26
5.1	Struktura slovarskega sestavka	26
5.2	Faze urejanja	28
5.3	Nov slovar	29
6	Svetovanje	33
6.1	Pošiljanje vprašanj	33
6.2	Objava odgovorov	33
7	Administracija	35
7.1	Osnovne nastavitve	35
7.2	Povezave s portali	35
8	Kolofon	36

1 Izhodišča

Sodobna slovenska terminologija nastaja na različnih področjih, kar dokazujejo predvsem različni terminološki viri, zlasti mnogi terminološki slovarji, poleg tega pa je terminološka veda tudi živahno raziskovalno področje. O terminologiji kot naboru terminov govorimo vedno v okviru določenega strokovnega področja. V zadnjih letih se je okrepila dejavnost terminološkega svetovanja, ki dopolnjuje primanjkljaje na strokovnih področjih, ki še nimajo svojih terminoloških slovarjev ali drugih virov, namenjenih strokovnim uporabnikom.

Izdelava terminološkega vira ne poteka samo v organizirani skupini, ki jo vodi terminolog (najpogosteje jezikoslovec, ki je specializiran za terminologijo), ampak se potrebe po urejanju terminologije pojavljajo vedno znova ob različnih priložnostih, pogosto so urejeni terminološki sezname tudi eden od rezultatov raziskovalnih projektov, nastajajo kot projektno delo v času študija, mnogi projekti pa se celo začnejo z željo po poenotenju terminologije pred začetkom raziskovalnega dela. Da bi bilo terminološko delo čim lažje organizirati, smo pripravili Slovenski terminološki portal, ki omogoča različne storitve. Izdelava terminološkega vira, še posebej terminološkega slovarja, je namreč veliko lažja s primernim slovaropisnim orodjem, zato terminološki portal ponuja orodja za vse faze izdelave terminološkega vira, kar bomo natančneje opisali v nadaljevanju.

Na osnovi analize drugih spletišč s terminološkimi vsebinami in spletnih mest, ki omogočajo izmenjavo terminoloških podatkov, smo pri zasnovi sodobnega terminološkega portala upoštevali naslednja splošna izhodišča:

- združiti čim več specializiranih enojezičnih in večjezičnih terminoloških virov na enem mestu,
- vzpostaviti urejene in čim bolj standardizirane terminološke vire,
- ponuditi prostodostopno infrastrukturo za uporabo in izdelavo novih terminoloških virov,
- področnim strokovnjakom, prevajalcem, lektorjem, študentom in drugim uporabnikom ponuditi zmožljiva, a preprosta orodja, ki jim bodo omogočili čim boljše podatke,
- ponuditi možnost izvoza odprtodostopnih podatkov vsem registriranim uporabnikom terminološkega portala,
- omogočiti programsko povezljivost podatkov na terminološkem portalu za potrebe zunanjih spletnih storitev (npr. pomnilnikov prevodov),

- ponuditi odprti dostop do razvite programske kode in posameznih modulov na javnem repozitoriju.

2 Terminološki portal

Pri zasnovi novega terminološkega portala smo izhajali iz rešitev obstoječih terminoloških portalov, tako domačih (npr. [Terminologišče](#), [Termania](#), [Evroterm](#)) kot tudi številnih tujih ([Hrvatski terminološki portal](#), [EuroTermBank](#)). Terminološki portal z vsemi funkcionalnostmi je na voljo uporabnikom kot samostojna prostodostopna spletna storitev, v katero je vključenih večje število terminoloških virov, ki jih dopolnjujejo povezani terminološki slovarji s portalov [Termania](#) in [Terminologišče](#). Tako kot celoten terminološki portal so v obliki samostojne spletne storitve z možnostjo lastne namestitve ponujeni tudi nekateri specializirani moduli, kot je npr. modul za luščenje terminoloških kandidatov iz besedil, na spletnem mestu [GitHub Clarin.si](#).

Za pozitivno uporabniško izkušnjo je poleg funkcionalnosti v tehničnem smislu zelo pomemben tudi videz. Ne samo barve, pisave, velikosti in oblike posameznih grafičnih elementov na strani, pomembna je tudi njihova razporeditev in povezave med njimi ter posameznimi spletnimi stranmi. Pri izdelavi terminološkega portala smo upoštevali pravila odzivnega oblikovanja in prilagoditve strani uporabnikom s posebnimi potrebami.

Izhajali smo iz naslednjih smernic za oblikovanje spletnih vsebin, ki omogočajo dostopnost ranljivim skupinam:

- W3C (Strategies, standards, resources to make the Web accessible to people with disabilities) <https://www.w3.org/WAI/>
- Get Resources for Content Writers <https://www.w3.org/WAI/roles/writers/>
- Tips for Getting Started Designing for Web Accessibility <https://www.w3.org/WAI/tips/designing/>
- Web Accessibility Tutorials for Developers <https://www.w3.org/WAI/tutorials/>

Terminološki portal deluje v spletnih brskalnikih Google Chrome, Mozilla Firefox, Microsoft Edge in Safari.

Vsi ustvarjeni podatkovni viri in razvita programska koda so dostopni pod licencama CC BY-SA-4.0 in Apache 2 in shranjeni na repozitorijih [Clarin.si](#) ter [GitHub](#).

2.1 Splošno o metajeziku terminološkega portala

Za lažjo uporabo terminološkega portala so definirani termini, ki so uporabljeni v storitvi luščilnika in urejevalnika.

Opredelitev osnovnih terminov

definicija = strukturiran daljši opis pojma, ki določi nadrejeni pojem ali pojmovno skupino, navadno v eni povedi in brez velike začetnice na začetku ter končnega ločila na koncu (sinonim: **razlaga**)

geslovník = seznam terminov, ki so vključeni v terminološki vir

glosar → **slovar**

iztočnica = termin v slovenskem jeziku, ki je na začetku vsakega slovarskega sestavka

krajšava = kratica ali okrajšava

kratica = beseda, nastala iz sklopljenih, navadno začetnih črk ali zlogov večbesedne zveze, npr. CD, PGD

luščenje terminologije = identifikacija eno- in večbesednih terminoloških kandidatov v specializiranem korpusu s pomočjo namenskega programa

okrajšava = niz črk, ki označuje besedo ali besedno zvezo, navadno zapisana z malimi črkami, ki se končajo s piko, npr. prid., sam.

podpodročje = ožje zamejena strokovna dejavnost, v kateri se uporablja terminologija, predstavljena v terminološkem viru

področje = strokovna dejavnost, v kateri se uporablja terminologija, predstavljena v terminološkem viru

področna oznaka = oznaka, ki izbrano skupino pojmov znotraj terminološkega vira uvrsti na določeno ožje področje

poimenovanje → **termin**

pojasnilo = zunajjezikovne okoliščine, ki niso del pojma, ponujajo pa dodatne informacije v zvezi z njim, npr. letnica sprejema pravnega predpisa

pojem = miselna enota, ki jo označuje termin

pojmovnik → **slovar**

povezani termin = termin, ki je pojmovno blizu definiranemu terminu, npr. nadrejeni termin ali istovrstni termin

razlaga → **definicija**

sinonim = termin v razmerju do drugega termina, ki označuje isti pojem (sinonim: **sopomenka**)

slovar = jezikovni vir, v katerem so besede praviloma razvrščene po abecedi in razložene (sinonima: **glosar**, **pojmovnik**)

slovarski sestavek = celotno besedilo vnosa, ki zajema termin, definicijo, tujejezični termin, sinonim, morebitne povezane termine

sopomenka → **sinonim**

specializirani korpus = korpus besedil z določenega strokovnega področja, ki je osnova za luščenje terminoloških kandidatov

splošni slovar = jezikovni vir, ki razlaga in prikazuje rabo besed določenega jezika

strokovni izraz → **termin**

termin = beseda ali besedna zveza, ki označuje pojem (sinonima: **poimenovanje**, **strokovni izraz**)

terminološki kandidat = beseda ali besedna zveza, ki se v strokovnih in znanstvenih besedilih določenega strokovnega področja pogosto pojavlja, zato je uvrščena med rezultate luščenja terminologije

terminološki slovar = jezikovni vir, v katerem je zbrana terminologija določenega strokovnega področja in ponavadi temelji na pojmovnem načelu, poleg definicij pa navadno vsebuje tudi tujejezične termine

terminološki vir = urejena terminologija določenega strokovnega področja, ki vključuje tudi informacije glede na izbrano vsebinsko zasnovo

tuji termin = termin, ki v drugem jeziku, npr. angleščini, hrvaščini, označuje isti pojem kot v slovenščini

2.2 Oblikovanje terminološkega vira

Delo praviloma poteka v skupini strokovnjakov z nekega področja, npr. informatikov, botanikov, davčnih strokovnjakov, lahko pa področni strokovnjak tudi sam izdela terminološki vir.

Pred začetkom dela je pomembno najprej določiti naslovnika terminološkega vira, torej, kdo bo najpogosteje terminološki vir uporabljal, kar določa informacije, ki so v takšen vir vključene. Posamezne storitve na terminološkem portalu so bile oblikovane prav z namenom pomoči takšnim skupinam in posameznikom, da bi si sami pripravili seznam terminoloških kandidatov ter ga nato dopolnjevali, dodajali informacije v urejevalniku, jih tam urejali ter terminološki vir

na koncu tudi objavili, s čimer bi postal dostopen vsem uporabnikom portala. Shema slovarskega sestavka je dovolj široka, da lahko vsaka skupina strokovnjakov poljubno dodaja tiste elemente, ki jih želi in potrebuje v svojem terminološkem viru.

2.3 Vključeni terminološki viri

Čeprav je Slovenski terminološki portal zasnovan kot odprto mesto za urejanje terminologije, pa seveda ne spreminja obstoječih pravic avtorjev v že nastalih virih, zato so nekateri terminološki viri odprti in jih lahko registrirani uporabniki prenesejo na svoje računalnike, drugi pa so agregirani s pomočjo skupnega iskalnika – zato bodo dostopni tudi slovarji s [Terminologišča](#) in [Termanie](#).

Vsi viri, ki so bili pridobljeni v okviru projekta RSDO, so bili pretvorjeni v enotno strukturo, saj je tako olajšano prikazovanje, urejanje, pretvarjanje, uvažanje, izvažanje, izmenjevanje podatkov.

2.4 Uporabniki

Uporabniki lahko iščejo po terminološkem portalu brez registracije. Za uporabo drugih storitev - luščenja, urejanja terminoloških virov, komentiranja in zastavljanja terminoloških vprašanj v svetovalnici pa je ob prvem obisku potrebna registracija, ob vseh naslednjih pa prijava.

Vsak registrirani uporabnik bo lahko sam ustvaril in urejal svoj terminološki vir. Da pa bi na portalu zagotovili čim bolj kakovostne podatke, je glede na uredniško politiko portala poleg samodejnega preverjanja predvideno tudi potrjevanje virov pred objavo na zunanjem delu terminološkega portala, ki ga opravi skrbnik terminoloških virov. Samodejno preverjanje vključuje formalno/tehnično preverjanje in avtomatska opozorila uredniku določenega terminološkega vira o morebitnih nepravilnostih (npr. manjkajočih vnosih ali identičnih definicijah). Skrbnik terminoloških virov pa lahko v skladu s politiko terminološkega portala še ročno potrdi in dokončno objavi terminološki vir.

Obstajajo različne klasifikacije področij, vendar se je v praksi pokazalo, da nobena od njih ni dovolj preprosta in blizu uporabnikom, ki niso vešč različnih klasifikacijskih sistemov, po drugi strani pa ne pokriva vseh potreb za gradnjo organizirane terminološke zbirke. Za Slovenski terminološki portal je bil pripravljen samostojen seznam področij, ki pa ima pripisana tudi ustrezna področja v klasifikacijah [CERIF](#) in [Eurovoc](#).

Uporabnikom je poleg predlaganega seznama podpodročij omogočeno tudi dodajanje novih podpodročij z namenom čim bolj jasne umestitve terminoloških virov. Osnovno področje mora biti obvezno izbrano iz spustnega seznama področij, podpodročja pa lahko registrirani uporabniki prosto vpisujejo, če ga na spustnem seznamu predlaganih podpodročij ne najdejo. Nova podpodročja mora potrditi administrator portala. Uvrstitev terminološkega vira v področje predlaga administrator terminološkega vira. Pred potrditvijo skrbnika terminoloških virov in objavo na zunanjem delu terminološkega portala je lahko opravljen še vsebinski pregled slovarskih sestavkov in reševanje morebitnih komentarjev, če bi jih uredniki terminološkega vira zastavili skrbniku terminoloških virov ali administratorju portala. Tudi brez potrditve pa bo administrator terminološkega vira svoj vir lahko vedno uporabljal v zasebnem delu terminološkega portala ali ga izvozil in shranil na svojem računalniku.

Na zunanjem delu terminološkega portala bo uporabnikom vedno na voljo le zadnja verzija objavljenega terminološkega vira. Kadar so v terminološkem viru dodane večje vsebinske dopolnitve, je smiselno terminološki vir izvoziti in ga tudi naložiti na repozitorij Clarin.si, kar omogoča sledljivost sprememb in zanesljivost vira.

2.5 Uporabniške vloge

Terminološki portal je tudi po zaključku projekta vodena in vsebinsko ter tehnično podprta storitev. V nadaljevanju so opisane posamezne vloge na terminološkem portalu.

Administrator portala – glavni urednik vseh vsebin na portalu, ki ima vse pravice dopolnjevanja, spreminjanja, brisanja

Skrbnik terminoloških virov – glavni urednik vseh terminoloških virov, ki lahko dovoli objavo terminološkega vira na zunanjem delu terminološkega portala, dodaja uporabnike, da smejo urejati terminološki vir, ureja področja in podpodročja

Skrbnik svetovalnice – glavni urednik svetovalnice, ki vodi svetovalnico in dodeljuje terminološka vprašanja posameznim svetovalcem (samo pri samostojnih namestitvah terminološkega portala, ki niso povezani s [Terminološko svetovalnico](#) Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU)

Svetovalec – član svetovalnice, ki je odgovoren za reševanje poslanega terminološkega vprašanja in pripravo odgovora, ki ga pošlje v potrditev skrbniku svetovalnice (samo pri samostojnih namestitvah terminološkega portala, ki niso povezani s [Terminološko svetovalnico](#) Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU)

Vloge, ki jih lahko pridobijo vsi registrirani uporabniki terminološkega portala, če želijo sodelovati pri izdelavi določenega terminološkega vira:

Administrator terminološkega vira – registrirani uporabnik, ki v urejevalniku ustvari nov terminološki vir in ima vse pravice pri urejanju tega vira, k sodelovanju lahko povabi tudi druge registrirane uporabnike, ureja metapodatke in lahko vse podatke tudi izbriše

Urednik terminološkega vira – registrirani uporabnik, ki ga administrator terminološkega vira povabi k izdelovanju in urejanju slovarskih sestavkov, terminološkega vira ne more izbrisati

Strokovni in jezikovni pregled – administrator terminološkega vira lahko določi pravico urejanja vsebine posameznih slovarskih sestavkov tudi registriranim uporabnikom samo za jezikovni ali strokovni pregled, pri čemer lahko ti sodelavci urejajo samo vsebino slovarskih sestavkov, ne morejo pa urejati metapodatkov

Registrirani uporabnik

Uporabnik, ki v obrazec vnese veljavni e-naslov, si izbere uporabniško ime in geslo ter potrdi politiko zasebnosti in pogoje uporabe, s tem pa pridobi pravico uporabe storitev luščenja, urejanja, uvoza in izvoza terminoloških virov, zastavljanja terminoloških vprašanj in komentiranja

Neregistrirani uporabnik

Uporabnik terminološkega portala, ki lahko poizveduje po terminih in brska med objavljenimi terminološkimi odgovori, ne more pa uporabljati drugih storitev

Uporabniki se na terminološkem portalu identificirajo z uporabniškim imenom in e-naslovom ter geslom. Hranjenje osebnih podatkov je urejeno s Politiko zasebnosti in Pogoji uporabe ob registraciji.

3 Iskanje

Iskanje informacij po terminoloških virih je osnovna funkcija terminološkega portala, ki jo uporablja večina uporabnikov. Zato je ključna enostavnost in hitrost iskanja ter ustrezen prikaz podatkov o najdenih zadetkih.

Na terminološkem portalu so na voljo naslednji načini iskanja:

1. vpis niza znakov v iskalno polje, ki ponudi prikaz zadetkov v terminoloških virih in v svetovalnici z osnovnimi podatki. Iskanje pri malih in velikih črkah je poenostavljeno tako, da velikost vpisane črke ne vpliva na zadetke. Iskalnik vedno najde tako malo kot veliko črko.

The screenshot shows the search interface of the terminological portal. The search bar at the top contains the word "pravni". The left sidebar shows filters for language (Slovene: 116, Croatian: 9), target language, region (Public administration: 108, Military: 5, Education: 4), and dictionary (Legal: 108, Military: 5, Slovene-English: 4). The main area displays a list of search results under the heading "Seznam zadetkov". The results are filtered to show only "IZTOČNICAH SLOVARSKIH SESTAVKOV". The results table includes columns for the Slovene term, the English term, the source, and buttons for "Dokazi" and "TP".

IZTOČNICAH SLOVARSKIH SESTAVKOV	IZTOČNICAH SLOVARSKIH SESTAVKOV	IZTOČNICAH SLOVARSKIH SESTAVKOV	IZTOČNICAH SLOVARSKIH SESTAVKOV
davek od dohodka pravnih oseb davek od dobička pravnih oseb korporacijski davek DDPO	corporate income tax CIT porez na dobit	Javna uprava in delovanje države	Dokazi TP
dohodek pravnih oseb	corporate income dobit dohodak pravnih osoba	Javna uprava in delovanje države	Dokazi TP
izredno pravno sredstvo	extraordinary legal remedy izvanredni pravni iljek	Javna uprava in delovanje države	Dokazi TP
navidezni pravni posel simulirani pravni posel fiktivni pravni posel	sham transaction simulated contract prividni pravni posao	Javna uprava in delovanje države	Dokazi TP
posamični pravni akt	individual legal act	Vzgoja in izobraževanje	Izobraževanje TP

Zadetke je mogoče tudi filtrirati in izbrati le določeno vrsto zadetkov. Možno je izbrati enega, več ali vse izbrane jezike, področja, slovarje ali vire. Ne glede na vrsto iskanja je iskalnik prosto dostopen za vse uporabnike, torej za uporabo iskalnika ni potrebna registracija. Prikazujejo se podatki iz vseh vključenih virov na portal in vseh z API-jem povezanih spletnih mest.

Iskanje po slovarjih

POČISTI FILTRE

Jeziki iskanja IZBERI VEČ

- > slovenščina 116
- > hrvaščina 9

Ciljni jeziki IZBERI VEČ

Področja IZBERI VEČ

- > Javna uprava in delovanje države 108
- > Vojaška in obveščevalna dejavnost 5
- > Vzgoja in izobraževanje 4

Slovarji IZBERI VEČ

- > Davčni terminološki slovar 108
- > Vojaški slovar študentov obramboslovja 5
- > Slovensko-angleški pojmovnik s področja vzgoje in izobraževanja 4

Viri IZBERI VEČ

- > TP 117

2. Prikaz celotnega slovarskega sestavka po izbiri enega od zadetkov:

a. na terminološkem portalu za vse vire, vključene v terminološki portal,

O terminu

TERMIN: [davek od dohodka pravnih oseb](#)
DEFINICIJA: [davek, ki obremenjuje pozitiven rezultat poslovanja pravne osebe v obdobju dvanajstih mesecev](#)
SINONIM: [davek od dobička pravnih oseb, korporacijski davek, DDPO](#)

ANGLEŠČINA
TERMIN: [corporate income tax, CIT](#)

HRVAŠČINA
TERMIN: [porez na dobit](#)

b. v svetovalnici med terminološkimi odgovori,

pravn*

Zastavi novo vprašanje

Odgovori na vprašanja: 67

Vprašanje poslano: 12. 12. 2022

Varna obravnava

Opis terminološkega problema: Zanima nas slovenski ustreznik za angleški pravni termin safe conduct. Safe conduct se sicer v dokumentih EU še ne pojavlja, je pa povezan s pojmom safe passage, ki se pojavlja v dokumentih v zvezi z ...

Odgovor: Pri iskanju poimenovanj za nove pojme je zelo pomembno, da izvemo čim več o vsebini pojma, zaradi česar je zaželeno, da pri iskanju najprimernejšega poimenovanja sodelujejo tudi različni področni stro...

Vprašanje poslano: 17. 6. 2022

Prisilno zavračanje

Opis terminološkega problema: Na vas se obračamo s terminološkim vprašanjem s področja migracij in človekovih pravic. Pri svojem delu ugotavljamo, da v slovenščini zaenkrat nimamo ustrezne besede oziroma besedne zveze za angleški ...

Odgovor: Po pregledu nam dostopnega gradiva se strinjamo z vami, da v slovenščini zaenkrat še nimamo ustaljenega termina za pojem, ki ga v angleščini označuje termin pushbacks. Kot navajate v vprašanju, gre za...

- c. na izvirnem spletnem mestu (npr. Terminologišče, Termania) za vire, ki so povezani s terminološkim portalom prek API-ja za prenos podatkov.

3. Prikaz informacij o terminološkem viru:

Uporabnikom je dostopen s klikom na aktivno povezavo, npr. Davčni terminološki slovar, natančnejši vsebinski opis terminološkega vira. Vsak terminološki vir ima strukturirana vnosna polja, s katerimi uporabniki izvejo, kdo je sodeloval pri nastajanju vira, na katero področje spada, torej, kako so urejeni podatki v terminološkem viru.

O slovarju

Davčni terminološki slovar

Išči po slovarju

Avtorji
Nika Hudej, Mateja Jemec
Tomazin, Maja Klun, Andreja
Kostelec, Polonca Kovač, Jernej
Podlpinik

Področje
Finance in bančništvo

Jeziki
angleščina, hrvaščina

Spremenjen
2023-01-16

Število slovarskih sestavkov
907

Vir
Slovenski terminološki portal

Davčni terminološki slovar je prvi slovenski terminološki slovar z definicijami s področja davkov. Slovarsko besedilo je nastajalo med letoma 2018 in 2022 v Terminološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramoviša ZRC SAZU.

Termini so pojasnjeni s terminološkimi definicijami, ki predstavljajo pojmovni sistem slovenske davčne ureditve. Slovarski sestavki označujejo poimenovanja, za katere so avtorji slovarji ocenili, da so primerna za sporazumevanje v strokovnih besedilih. Slovar vsebuje tudi angleške in hrvaške ustreznike.

Slovar temelji na pojmovnem pristopu, ki zahteva interdisciplinarno sodelovanje področnih strokovnjakov in terminologov jezikoslovcev. Namenjen je zlasti strokovnjakom, ki se ukvarjajo z davki, varstvom pravic zavezancev za davek ali javnimi financami, pa tudi strokovnjakom, ki se ukvarjajo s sistemi, povezanimi z davki, kakršen je socialna dejavnost. Soizdajatelj slovarja sta Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Fakulteta za upravo Univerze v Ljubljani. Slovar je v izvirni različici objavljen na spletišču Terminologišče: <https://doi.org/10.3986/9789610506744>.

Slovar je v formatu TBX dostopen na repozitoriju Clarin.si na naslednji povezavi: <http://hdl.handle.net/11356/1721>.

Komentarji

3.1 Osnovno iskanje

Osnovno iskanje je privzeta oblika iskanja, zato smo to iskanje naredili čim bolj preprosto. Iskalnik ima klasično iskalno polje, v katero se vpiše niz znakov, ki ga želimo najti. Iskani niz se bo ločeno iskal po slovenskih terminih, tujih terminih in drugih elementih slovarskega sestavka.

Iskanje besed in besednih zvez

Poleg iskanja ene besede je v terminologiji pogosto iskanje večbesednih terminov. Če bi v iskalno polje napisali zvezo *davčna odločba*, bo iskalnik našel vse tiste slovarske sestavke, kjer v določenem elementu hkrati nastopata besedi *davčna* in *odločba*. Vrstni red besed ni pomemben - besedi sta lahko ena za drugo ali pa je med njima še kakšna druga beseda. Presledek v tem primeru torej predstavlja operator IN.

Če želimo najti besedno zvezo, kjer morata besedi stati skupaj in v točno določenem vrstnem redu, vpišemo iskalni pogoj "*davčna odločba*". Dvojna narekovaja torej določata iskanje po besedni zvezi.

Iskanje s posebnimi ukaznimi znaki

Omogočili smo tudi uporabo nadomestnih znakov – vprašaja (?) in zvezdice (*). ? nadomešča natanko en poljuben znak, * pa nadomešča od nič do neskončno poljubnih znakov.

Drugi znaki, kot so ! (za izločanje niza), # (za od do) in nekateri drugi, pri iskanju po analizi terminoloških portalov v Sloveniji in tujini niso zares pogosto uporabljeni, zato jih nismo omogočili.

Nadomestna znaka ? in * je mogoče uporabiti tudi pri iskanju po besednih zvezah.

3.2 Napredno iskanje

Napredno iskanje poleg osnovnega iskalnega polja za vnos iskalnega niza omogoča še iskanje po jezikih, področjih, slovarjih in tudi virih.

The screenshot shows a search interface with the following elements:

- Search bar: "tax" with a magnifying glass icon on the left and a grid icon and a dropdown arrow on the right.
- Filter "angleščina" with a close button (x) and the label "Ciljni jezik" to its right.
- Filter "Javna uprava in delovanje države" with a close button (x).
- Filter "Slovar" (empty).
- Filter "Vir" (empty).
- Buttons: "Počisti filtre" (light blue) and "Najdi" (dark blue).

3.3 Prikaz in razvrščanje zadetkov

Zadeti iskanja se razvrščajo po naslednjem vrstnem redu:

1. Slovarski sestavki, kjer je slovenski termin enak iskalnemu nizu.
2. Slovarski sestavki, kjer slovenski termin vsebuje iskalni niz.
3. Slovarski sestavki, kjer je tuji termin enak iskalnemu nizu.
4. Slovarski sestavki, kjer tuji termin vsebuje iskalni niz.
5. Slovarski sestavki, kjer sinonimi vsebujejo iskalni niz.
6. Slovarski sestavki, kjer drugi elementi vsebujejo iskalni niz.

V okviru vsake od naštetih podmnožice zadetkov se zadetki uredijo po abecedi slovenskih terminov.

The screenshot shows a search interface for the term 'rubež'. On the left, there are filters for language (slovenščina), target language (angleščina, hrvaščina), region (Javna uprava in delovanje države), and source (Davčni terminološki slovar, TP). The main area displays a list of results under the heading 'Seznam zadetkov'. The results are organized into two sections: 'ISKANI NIZ JE BIL NAJDEN V IZTOČNICAH SLOVARSKIH SESTAVKOV' and 'ISKANI NIZ JE BIL NAJDEN V DRUGI VSEBINI SLOVARSKIH SESTAVKOV'. Each result entry includes the Slovenian term, its English translation, the source, and buttons for 'Dokli' and 'TP'. The results are: 1. 'rubež' (seizure, plienidba, zapljena) from 'Javna uprava in delovanje države'. 2. 'administrativni rubež' (administrative seizure, upravna plienidba) from 'Javna uprava in delovanje države'. 3. 'finančni izterjevalec' (fiscal enforcer, fiscal debt collector, ovrhovoditelj) from 'Javna uprava in delovanje države'. 4. 'način davčne izvršbe' (manner of tax enforcement, način provedbe ovrhe) from 'Javna uprava in delovanje države'. Navigation arrows and page numbers (1/1) are visible at the top and bottom of the results list.

Če iskanje ni uspešno, ker iskani niz ne ustreza nobenemu slovarskemu sestavku, iskalnik opozori: *Ni zadetkov*.

The screenshot shows a search interface where the search term 'grad' has been entered. The search bar is at the top. Below the search bar, a large red magnifying glass icon with an exclamation mark inside is centered on the page. Below the icon, the text 'Ni zadetkov' is displayed in a large blue font. Underneath, a smaller line of text reads: 'Vaše iskanje ni bilo uspešno. Vpišite novo iskalno poizvedbo in poizkusite znova.'

3.4 O terminu

Izbira enega termina na seznamu zadetkov prikaže vse podatke o izbranem terminu. Obseg podatkov je odvisen od izbranega terminološkega vira, ker nimajo vsi termini na terminološkem portalu enakovrstnih informacij.

O terminu

TERMIN:	revizija v upravnem sporu
DEFINICIJA:	izredno pravno sredstvo, s katerim se izpodbija sodba v davčnih zadevah zaradi pravnih vprašanj in o katerem odloča vrhovno sodišče
ANGLEŠČINA	
TERMIN:	revision in administrative dispute
HRVAŠČINA	
TERMIN:	revizija u upravnom sporu

Komentarji ▲ 0 komentarjev << < 1 / 0 > >>

O terminu

TERMIN:	šolski svetovalni delavec
PODROČNA OZNAKA:	VZGOJITELJI, UČITELJI, PROFESORJI IN DRUGO OSEBJE
DEFINICIJA:	svetovalni delavci v šoli so pedagog, psiholog, socialni delavec
ANGLEŠČINA	
TERMIN:	school counsellor
DEFINICIJA:	school counsellors are educational specialist, school psychologist and school social worker
SINONIM:	adviser, counsellor, consultant, guidance expert

3.5 O slovarju

Osnovne informacije o terminološkem viru so na voljo v razdelku *O slovarju*, ki vsebuje podatke, katera področja pokriva terminološki vir, kateri jeziki so vključeni, kdo so njegovi avtorji, koliko slovarskih sestavkov ima, kdaj je bil nazadnje spremenjen, pa tudi opis, kako je terminološki vir nastajal. Registrirani uporabniki lahko administratorju terminološkega vira oddajo tudi svoj komentar.

Primer opisa terminološkega vira, ki je objavljen na Slovenskem terminološkem portalu: *Glosar akademske integritete*

O slovarju

Avtorji

Loreta Tauginienė, Inga
Gaižauskaitė, Irene Glendinning,
Július Kravjar, Milan Ojsteršek,
Laura Ribeiro, Tatjana Odiņeca,
Franca Marino, Marco Cosentino,
Shiva Sivasubramaniam

Področje

Družboslovje

Jeziki

angleščina, nemščina

Spremenjen

2022-12-15

Število slovarskih sestavkov

207

Vir

Slovenski terminološki portal

Glosar akademske integritete

Išči po slovarju

Glosar je nastal kot delni rezultat projekta European Network for Academic Integrity/Evropska mreža za akademsko integriteto, ki ga je financiralo strateško partnerstvo Erasmus Plus. V projektu so sodelovali predstavniki iz 10 držav, in sicer Češke, Nemčije, Grčije, Španije, Italije, Latvije, Portugalske, Slovenije in Turčije. Vsak slovarski sestavek tvori iztočnica v slovenskem jeziku, sledi mu slovenska definicija, nato pa še angleški ustreznik z angleško definicijo in nemški ustreznik z nemško definicijo. Dodani so tudi podatki o viru definicije. Slovar je v izvorni različici objavljen na https://academicintegrity.eu/wp/wp-content/uploads/2022/07/Glossary_SI_final.pdf.

Slovar je v formatu TBX dostopen na repozitoriju Clarin.si na naslednji povezavi: <http://hdl.handle.net/11356/1728>.

Komentarji

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj
<https://www.eu-skladi.si>

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI SKLAD ZA
REGIONALNI RAZVOJ

4 Luščenje

Osnova za izdelavo vsakega terminološkega vira je seznam terminov, ki se imenuje *geslovník*. Oblikovanje geslovníka lahko poteka na več načinov. Izbira terminov je odvisna od avtorjev oz. urednikov slovarja. Registrirani uporabniki imajo na terminološkem portalu tri osnovne možnosti:

- a) Termine lahko v urejevalnik dodajajo neposredno. Pri tem se opirajo na svoje znanje, izkušnje in poznavanje strokovnega področja. Takšen način je primeren zlasti za področja, ki še nimajo ustreznih strokovnih in znanstvenih besedil v slovenščini, predloge poimenovanj pa bi radi razširili v širši strokovni skupnosti.
- b) Druga možnost je izpisovanje terminov iz strokovnih besedil in prav tako vnašanje neposredno v urejevalnik.
- c) Tretja možnost je uporaba avtomatskega postopka luščanja terminoloških kandidatov iz strokovnih in znanstvenih besedil in priprava geslovníka iz seznama rezultatov. To metodo omogoča tudi terminološki portal s posebnim modulom za luščanje. Uporabnik lahko pripravi svoj specializirani korpus strokovnih besedil ali izbere področje v že oblikovanem in označenem korpusu OSS, v katerem so združena besedila, objavljena na [Nacionalnem portalu odprte znanosti](#). S pomočjo orodja za luščanje je mogoče hitro izluščiti terminološke kandidate, kar poenostavi in skrajša uvodno fazo izdelave terminološkega slovarja.

Luščilnik za svoje delovanje uporablja temeljne jezikovne tehnologije za slovenščino, in sicer tokenizacijo, lematizacijo in oblikoskladenjsko označevanje, pri statističnem vrednotenju terminološkosti pa se za primerjavo uporabljajo lematizirani frekvenčni sezname (n-grami) referenčnega korpusa Gigafida 2.0. Kakovost izluščenih terminoloških kandidatov je odvisna od kakovosti in uravnoteženosti izbranih besedil. Besedila korpusa OSS so že predhodno oblikoskladenjsko označena, lastna uporabnikova pa je treba še označiti, zato lahko postopek luščanja traja dlje.

Modul za luščanje terminoloških kandidatov je na voljo v okviru terminološkega portala, kot programska koda in samostojno orodje pa je dostopen tudi na [GitHub](#)-u.

4.1 Postopek luščanja

V nadaljevanju je natančneje opisan postopek luščanja na terminološkem portalu:

1. Uporabnik pripravi nabor besedil, iz katerih želi pridobiti terminološke kandidate za določeno strokovno področje. Pri tem ima dve možnosti:
 - Izbira besedil iz korpusa OSS, ki je dostopen tudi na konkordančnikih v okviru Clarin.si. Ta korpus se bo predvidoma dopolnjeval enkrat letno. Besedila je mogoče izbirati po področju, vrsti dokumenta, letu in ključnih besedah, saj je največje dovoljeno število besedil za luščenje omejeno.

Luščenje iz korpusa besedil OSS

[Korpus OSS](#)

Luščenje terminoloških kandidatov iz besedil, ki so že predhodno oblikoslovno označena, nudi dobre rezultate, vendar je treba nabor besedil omejiti. Svetujemo vam, da zaožjete področje in dodatno omejite izbiro s tipi besedil in časovnim razponom, v katerih so nastala. Ko vnesete podatke, morate vse spremembe shraniti. Po vnosu podatkov, s katerimi boste omejili nabor izbranih besedil, morate pritisniti gumb Najdi. Izbiro boste shranili lahko le v primeru, da ne bo število najdenih dokumentov preveliko.

[Naprej](#)

IME	<input type="text" value="Luščenje 5"/>	Izberite takšno ime, ki vam bo pomagalo slediti rezultatom, če boste luščenje besedil opravili večkrat.
PODROČJE	<input type="text"/>	Izberite področje iz seznama področij, da zmanjšate obseg besedil, iz katerih bo potekalo luščenje.
VRSTA DOKUMENTA	<input type="text"/>	Izberite vrsto dokumenta iz seznama, npr. članek, diplomsko delo.
LETO	<input type="text"/>	Dodajte leto izida besedil, ki jih želite luščiti. Lahko dodate več posameznih let. Če boste polje pustili prazno, bodo vključena vsa leta. Če bo besedil preveč, boste morali omejiti izbiro.
KLJUČNE BESEDE	<input type="text"/>	S ključnimi besedami, ki so vključene v večino znanstvenih in strokovnih, lahko bolj natančno izberete besedila, ki jih želite uporabiti za luščenje terminoloških kandidatov.
(STOP) TERMINI	Uredi	Dodate lahko seznam besed, ki jih v seznam terminoloških kandidatov ne želite vključiti. Seznam naj bo shranjen v formatu .txt. Vse spremembe morate shraniti. Več...

Pred začetkom luščenja in izbiro gumba Naprej, je treba izbrati področje s seznama, prav tako na spustnem seznamu izbere vrsto dokumenta, npr. *izvirni znanstveni članek, univerzitetni učbenik z recenzijo* itd., dodatno izbiro lahko omeji z leti in ključnimi besedami. Šele nato lahko izbere možnost *Naprej* v desnem kotu zgoraj.

Po dodanih kriterijih uporabnik dobi število dokumentov.

Primer izbiranja: V spustnih menijih izberemo področje *Varnost, zaščita in reševanje* in vrsto dokumenta *izvirni znanstveni članek* in želimo najti vse dokumente, ki ustrezajo tema dvema pogojevoma. Izberemo ukaz Najdi v desnem kotu spodaj.

Luščenje iz korpusa besedil OSS

Korpus OSS

Luščenje terminoloških kandidatov iz besedil, ki so že predhodno oblikoslovno označena, naši dobre rezultate, vendar je treba nabor besedil omejiti. Svetujemo vam, da zooložite področje in dodatno omejite izbiro s tipi besedil in časovnim razponom, v katerih so nastala. Ko vnesete podatke, morate vse spremembe shraniti. Po vnosu podatkov, s katerimi boste omejili nabor izbranih besedil, morate pritisniti gumb Najdi. Izbiro boste shranili lahko le v primeru, da ne bo število najdenih dokumentov preveliko.

Naprej

IME
Luščenje 5
Izberite takšno ime, ki vam bo pomagalo slediti rezultatom, če boste luščenje besedil opravili večkrat.

PODROČJE
Varnost, zaščita in reševanje
Izberite področje iz seznama področij, da zmanjšate obseg besedil, iz katerih bo potekalo luščenje.

VRSTA DOKUMENTA
Strokovna monografija
Izberite vrsto dokumenta iz seznama, npr. članek, diplomsko delo.

LETO

Dodajte leto izida besedil, ki jih želite luščiti. Lahko dodate več posameznih let. Če boste polje pustili prazno, bodo vključena vsa leta. Če bo besedil preveč, boste morali omejiti izbiro.

KLJUČNE BESEDE

S ključnimi besedami, ki so vključene v večino znanstvenih in strokovnih, lahko bolj natančno izberete besedila, ki jih želite uporabiti za luščenje terminoloških kandidatov.

(STOP) TERMINI **Uredi** Dodate lahko seznam besed, ki jih v seznam terminoloških kandidatov ne želite vključiti. Seznam naj bo shranjen v formatu .txt. Vse spremembe morate shraniti. Več...

Najdi

Iskalnik nam ponudi 75 dokumentov, ki jih shranimo:

Število dokumentov
75

Shrani

Luščenje se pojavi na seznamu luščenj in lahko izberemo ukaz **Začni**.

Luščenje

Seznam luščenj

Nabor vseh luščenj, s katerimi lahko uporabnik iz izbranih besedil pridobi seznam terminoloških kandidatov. Posamezne terminološke kandidate lahko preveri tudi v konkordančniku.

Če želite dodati novo luščenje, morate najprej pobrisati vsaj eno od obstoječih, saj je na posameznega uporabnika dovoljenih največ 5 luščenj.

Luščenje 5	ZAČNI
Nov	Uredi Briši
Luščenje 4	ZAČNI
Nov	Uredi Briši
Luščenje 5	ZAČNI
Nov	Uredi Briši
Luščenje OSS	ZAČETEK 18. 02. 2023 17:47 KONEC 18. 02. 2023 17:50 Končan
Terminološki kandidati [1000]	Korpus OSS Briši

Ker je luščenje postopek, ki zahteva več spominskega prostora, registrirani uporabnik dobi sporočilo, da bo o zaključku luščenja obveščen na e-naslov, ki ga je navedel ob registraciji. Z izbiro gumba *Razumem* se postopek luščenja začne izvajati.

Obvestilo

Luščenje je bilo dano v fazo obdelave.

Ko bo luščenje uspešno zaključeno, boste na svoj elektronski naslov, ki ste ga navedli ob registraciji, prejeli obvestilo.

Razumem

- Nalaganje lastnih datotek je omogočeno v nekaterih pogostih formatih (.pdf, .doc, .docx, .txt). Uporabnike opozarjamo, da luščilnik najbolje deluje, če so vsebine v čisti tekstovni obliki, pri drugih formatih pa so mogoče napake pri pretvorbi. Najprej je treba naložiti datoteke:

Luščenje iz lastnih besedil | dodaj opravilo

Uporabnikovi dokumenti

Uporabnik na tem mestu izdelava specializirani korpus iz besedil, ki jih je zbral in shranil sam. Besedila naj bodo izbrana po načelih tvorjenja specializiranih korpusov. Za uspešno luščenje priporočamo najmanj 10 besedil. Vsa besedila naj bodo shranjena v besedilnem formatu (.txt). Luščenje podpira tudi formate .docx in .pdf, vendar so rezultati slabši.

Naprej

ID	IME DATOTEKE	VELIKOST	DATUM
<p>Dodaj datoteko</p>			

Dodaj besedilo za luščenje terminoloških kandidatov iz lastnega specializiranega korpusa. Ko boste dodali vsa besedila, ki ste jih izbrali, morate izbrati shraniti.

Po nalaganju dokumentov izberemo ukaz *Naprej* in nato v seznamu osnovnih luščenj izberemo ukaz *Začni*, po koncu luščenja pa dobimo obvestilo na e-naslov.

2. Avtomatsko luščenje

Rezultat luščenja sta seznam terminoloških kandidatov (v kanonični obliki, tj. v imenovalniku) s statističnimi podatki (npr. TF, TF-IDF), s pomočjo katerih jih uporabnik lahko filtrira in ureja, ter korpus besedil, v katerem bo uporabnik lahko preverjal pojavljanje terminoloških kandidatov in primere rabe v konkordančniku.

Iskanje po konkordancah

Iskanje Seznami

🔍 Vpišite iskalni niz

2 besedil | 1128 stavkov | 33220 besed

The screenshot shows a web application for 'prometna nesreča'. At the top, there is a search bar containing the text 'prometna nesreča'. Below the search bar, the main content area displays a list of documents. The first document is titled 'Boštjan Žagar REŠEVANJE OB PROMETNIH NESREČAH OSEBNIH VOZIL. Dopolnjena Izdaja Gasilska zveza Slovenije Ljubljana, 69 ELEKTRIKA V VOZILU 72 VI. ZAPOREDJE POSTOPKOV OB PROMETNIH NESREČAH 79 AKTIVIRANJE SIL ZA REŠEVANJE 85 IZVOZ VOZIL IN to sodelovanje v prihodnje še pogostejše. II. STATISTIČNA OBDELAVA PROMETNIH NESREČ Letno se na slovenskih cestah zgodi več tisoč prometnih nesreč. V tabeli 1 se nahajajo podatki, povezani s številom prometnih nesreč, ki jih poseduje Ministrstvo za notranje zadeve. Tabela vse leto) Tabela 2: Statistika posredovanja gasilcev ob prometnih nesrečah (Vir: CORS) Iz tabel je lepo razvidno, nerodna za hitre posege, zaradi česar jo pri klasičnih prometnih nesrečah izredno redko uporabljajo. Je pa nepogrešljiva pri ruševinah, naprave, ki niso odlično orodje le za reševanje ob prometnih nesrečah. Z njimi si lahko pomagamo in rešujemo v Neuspeli poizkusi rezanja z lisičjim repom Vozilo, udeleženo v prometni nesreči, doživi kar nekaj sil, usmerjenih v različne smeri Odločitev, kolikšno moštvo in katera vozila bodo izvozila na prometno nesrečo, sprejme vodja intervencije in sicer na podlagi števila, ki še lahko izvede posamezno operativno nalogo pri reševanju prometne nesreče. Optimalno število gasilcev je skupaj z vodjo sedem treh letih ni bila pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje povzročitve prometne nesreče iz malomarnosti, ki ima za posledico smrt ene več oseb, ali za kaznivo dejanje zapustitve poškodovanca v prometni nesreči brez pomoči; (2) Oseba, zaposlena kot voznik nesrečo, mora voznik z gasilskim vozilom počakati na kraju prometne nesreče. Izjema je le prometna nesreča I. kategorije, pri Popolno zaporo ceste izvedemo v izjemnih primerih, kadar razbitine prometne nesreče pokrivajo oba vozna pasova oz. za delo interventnih enot so bila dana pri delni zapori ceste. Na strani prometne nesreče, kamor ne moremo z vozilom, postavimo dodatno prometno misli vodja, je požarno varovanje. Potrebno je pri vsaki prometni nesreči. Če pri majhnem osebnem vozilu se lahko pojavi izdaj. VII. ZAKLJUČEK Orodje in oprema za posredovanje ob prometnih nesrečah ter vozila se dnevno izboljšujejo in v trenutku,

Hibridni sistem luščanja je zasnovan na podlagi prepoznavanja izbranih besednovrstnih vzorcev in statističnega razvrščanja kandidatov. Preizkusili in razvili smo naslednje metode:

- Klasične statistične mere stabilnosti besednih zvez (npr. MI, PMI), mere za primerjavo specializiranega in referenčnega korpusa (npr. LUIZ-CF), statistične mere specifičnosti za izbrano strokovno področje glede na širšo zbirko besedil (npr. TF-IDF) in druge klasične mere za luščanje terminoloških kandidatov (C/NC value). Za primerjavo z referenčnim korpusom luščilnik interno uporablja korpus Gigafida 2.0, ki je označen z istimi orodji oz. s frekvenčnim seznamom, izdelanim na podlagi tega korpusa (frekvenčni seznam n-gramov lem). Za primerjavo s širšim korpusom besedil so uporabljena besedila Nacionalnega portala odprte znanosti.
- Naprednejše metode z uporabo kontekstualnih besednih vložitev, kjer je bilo preizkušeno nenadzorovano učenje s primerjavo kontekstualnih vektorjev splošnega in domenskega korpusa ter nadzorovano učenje s prepoznavanjem terminov v učnih korpusih.

Različne mere ter njihove kombinacije so bile sistematično ovrednotene na testnih množicah, da smo lahko identificirali optimalno kombinacijo mer za končni sistem. Izluščenim terminom je pripisana kanonična oblika. Pri tem smo uporabili oblikoskladenjske oznake samega korpusa za iskanje termina v imenovalniku ter ustrezne zunanje jezikovne vire (npr. Sloleks oz. sezname terminov, ki so že vključeni v repozitorij Clarin.si).

V korpusu besedil smo razpoznali tudi stavke, ki lahko uporabniku pomagajo kot osnova pri tvorjenju definicije. Metode temeljijo na razpoznavanju dobrih primerov glede na informacijo o dolžini stavka, informacijo o mestu termina v stavku in besednoskladenjskih informacijah.

3. Seznam terminoloških kandidatov (s pripadajočimi podatki) in oba korpusna konkordančnika (za OSS in korpus lastnih besedil) sta v razdelku za luščenje znotraj terminološkega portala na voljo uporabniku za nadaljnje delo in uporabo (npr. izvoz v standardni format).

Modul za luščenje in označevanje terminov v besedilih je na voljo vsem registriranim uporabnikom. Vse uporabnike, ki bodo izdelovali svoj terminološki vir, spodbujamo k uporabi modula za luščenje.

4.2 Seznam luščenj

Osnovna stran luščenja vsebuje seznam luščenj, ki so v enem od štirih stanj - **v urejanju, v obdelavi, prekinjeno** ali **končano**. Vsak uporabnik lahko shrani podatke za največ 5 luščenj v seznamu. Ob zahtevi po novem luščenju mora uporabnik izbrisati eno od luščenj, da lahko začne novega.

The screenshot shows a web interface for managing glosses. At the top, there is a blue header with a logo and user information. Below the header, the page title is 'Luščenje' and the sub-title is 'Seznam luščenj'. A brief description follows: 'Nabor vseh luščenj, s katerimi lahko uporabnik iz izbranih besedil pridobi sezname terminoloških kandidatov. Posamezne terminološke kandidate lahko preveri tudi v konkordančniku.'

There are two main sections for adding glosses:

- Luščenje iz lastnih besedil**: Includes a 'DODAJ' button and a note: 'Luščenje terminoloških kandidatov iz besedil, ki jih ima uporabnik shranjena pri sebi. Za boljše učinkovitost svetujemo format .txt.'
- Luščenje iz korpusa besedil OSS**: Includes a 'DODAJ' button and a note: 'Luščenje terminoloških kandidatov iz besedil, ki jih uporabnik izbere med vsemi besedili, vključenimi v Nacionalni portal odzorne znanosti.'

Below these are two active gloss entries:

- Luščenje 2**: Status 'V obdelavi' (indicated by a clock icon), start date '26. 02. 2023' at '21:49'.
- Luščenje 4**: Status 'Končan' (indicated by a green checkmark), start date '01. 02. 2023' at '06:29' and end date '01. 02. 2023' at '06:53'.

At the bottom, there are two buttons: 'Terminološki kandidati [1071]' and 'Uporabniški korpus'. A 'Briši' button is also visible in the bottom right corner.

4.3 Dodajanje in urejanje luščenj

Pri dodajanju ali urejanju novega luščenja je treba vnesti nekaj obveznih podatkov. Med obvezne podatke sodi ime luščenja, pred luščenjem pa je treba naložiti zelena besedila ali določiti parametre, na osnovi katerih bodo izbrana besedila iz korpusa OSS. Med opcijske

podatke sodi vnos seznam neželenih terminov, t. i. stop seznam, ki naj jih program v vsakem primeru izloči, zato jih v končnem seznamu terminoloških kandidatov ne bo.

5 Urejanje

Terminološki viri nastajajo v različnih okoljih. Ustvarjajo jih strokovnjaki v javnih in zasebnih ustanovah, raziskovalci, prevajalci, študenti in drugi. Da bi vsem tem skupinam olajšali delo, smo izdelali spletni urejevalnik za izdelavo terminoloških virov, s katerim lahko avtorji urejajo terminologijo svojega področja, ob tem pa jim bo prek terminološkega portala na voljo tudi pomoč skrbnikov portala v zvezi s strukturo terminološkega vira in metodologijo dela.

Vsi slovarji imajo enako strukturo zapisa slovarskega sestavka. Za nove terminološke vire, ki bodo nastali na portalu, bo mogoče prilagajati elemente slovarskega sestavka od najbolj preprostega z iztočnico v slovenskem jeziku in definicijo ali tujim terminom do kompleksnejšega z večjim številom elementov.

Pri zasnovi in izdelavi urejevalnika smo upoštevali, da uporabniki niso profesionalni sestavljalci terminoloških virov, zato smo oblikovali orodje, ki je enostavno za uporabo, a kljub temu ponuja vse potrebne funkcije za urejanja terminološkega vira.

Omogočena sta uvoz in izvoz podatkov iz in v običajne datotečne formate ter večuporabniško delo z različnimi vlogami uporabnikov ter dodajanje večpredstavnih podatkov in povezav na zunanje vire.

Urejevalnik je na voljo samo registriranim uporabnikom.

5.1 Struktura slovarskega sestavka

Vsi elementi slovarskega sestavka so izbirni z izjemo termina v slovenskem jeziku, ki mu mora biti dodana definicija ali tuji termin. Na sliki je prikazan slovarski sestavek, ki ima izbrane vse elemente, ki so na voljo.

Struktura slovarskega sestavka

V tem razdelku lahko določite elemente slovarskega sestavka. Z izbiro elementov se vam prikazuje podoba slovarskega sestavka. Izbiro lahko tudi med urejanjem vsebine kadarkoli spremenite. [Več...](#)

Shrani

STRUKTURA - ELEMENTI SLOVARKEGA SESTAVKA:

- Termin
- Oblike, naglasi, izgovor
- Področna oznaka
- Pojasnilo
- Definicija
- Sinonim
- Povezani termin
- Drugo
- Tuji jezik
- Termin
- Definicija
- Sinonim
- Slika
- Zvok
- Video

TERMIN:	davčno izogibanje
OBLIKE, NAGLASI, IZGOVOR:	Oblike, naglasi, izgovor
PODROČNA OZNAKA:	DAVKI
POJASNILO:	v nekaterih davčnih sistemih
DEFINICIJA:	zmanjševanje davčnih obveznosti z izkoriščanjem pravnih praznin in z uporabo metod ter davčnih shem, ki niso nezakonite
SINONIM:	agresivno davčno načrtovanje, davčno zaobidenje
POVEZANI TERMIN:	davčna zatajitev
DRUGO:	Drugo
<hr/>	
ANGLEŠČINA	
TERMIN:	tax avoidance
DEFINICIJA:	the use of legal methods to reduce the amount of income tax that an individual or business owes
SINONIM:	aggressive tax planning

Posamezni elementi slovarskega sestavka (primerjaj tudi slovarček na začetku dokumenta):

- Termin = poimenovanje pojma v slovenskem jeziku
- Področna oznaka = oznaka, ki je v terminološkem viru uporabljena za večjo skupino pojmov
- Pojasnilo = okoliščine, ki sicer niso del pojma, ponujajo pa dodatne informacije o njem, npr. časovna pojasnila (*do leta 2007, v 19. stoletju, med letoma 1988 in 1992*) in natančnejša področna pojasnila (*v kazenskem procesnem pravu, v biodinamični pridelavi, pri reševanju na vodi*).
- Definicija = umestitev pojma v pojmovni sistem z določitvijo nadrejenega pojma, npr. vse davke opisujemo na enak način in začnemo definicijo z *davek*, nato pa opišemo značilnosti pojma v razmerju do drugih pojmov v skupini, zlasti osnovne značilnosti in razlike, npr. *davek na zapuščino* je davek, ki obdavčuje prenos premoženja umrle osebe na pravne naslednike.
- Sinonim = poimenovanje, ki se poleg termina prav tako pojavlja v nekem jeziku za označevanje istega pojma
- Povezani termin = termin, ki označuje sorodni, vendar ne isti pojem, npr. *davčna optimizacija* označuje uporabo zakonitih možnosti za zmanjševanje davčne osnove, da bi davčni zavezanec plačal čim nižji davek, *davčno izogibanje* pa označuje izkoriščanje pravnih praznin, pri čemer je spet osnovni namen plačilo čim nižjega zneska davka.

Uporabnik lahko izbere vrsto povezave med termini, in sicer *sorodni, ožji, širši*, pri čemer mora izbirati med termini, ki jih je vključil v svoj terminološki vir.

- Drugo = Polje je namenoma odprto, da lahko uporabniki vključijo tisto vsebino, ki se jim zdi potrebna, npr. navajajo vire, primere rabe, opozorila o terminološkem dogovoru itd.
- Tuji jezik = Izhodišče terminološkega portala predvideva terminologijo v slovenskem jeziku, uporabnik pa lahko izbere, katere informacije želi dodati še v tujem jeziku, npr. samo tujejezični termin ali tudi definicijo v tujem jeziku, sinonime ...

5.2 Faze urejanja

Urejanje terminoloških virov je sestavljeno iz več faz. Na Slovenskem terminološkem portalu lahko administrator terminološkega vira aktivno vplivajo na zadnji dve fazi.

Faze urejanja

- Predlog
- V urejanju
- Urejeno
- Strokovno pregledano
- Jezikovno pregledano

V slovarju so samo terminološki kandidati. Slovarja ne morete objaviti.

Slovarski sestavek je v fazi, ko se dodajajo in oblikujejo elementi, ki ste jih izbrali v strukturi slovarskega sestavka. [Več...](#)

Slovarski sestavek je pregledan in dokončan.

Slovar je pregledal področni strokovnjak.

Slovar je pregledal jezikoslovec.

Predlog: V terminološkem viru so samo terminološki kandidati ali pa je uporabnik uvozil svoj seznam terminov. Tega seznama ni mogoče objaviti, ampak je treba dodati vsaj še en podatek (definicijo ali tujejezični termin) pri vsakem slovarskem sestavku.

V urejanju: Slovarski sestavki v terminološkem viru so v fazi, ko se dodajajo in oblikujejo elementi, ki jih je administrator terminološkega vira izbral v strukturi slovarskega sestavka. V tej fazi lahko sodelujejo vsi registrirani uporabniki, ki jih je administrator terminološkega vira povabil v skupino.

Urejeno: Slovarski sestavki v terminološkem viru so pregledani in dokončani. Administrator terminološkega vira ga želi objaviti, zato pošlje sporočilo skrbniku terminoloških virov.

Ponujeni sta še dve možnosti, ki ju administratorji terminološkega vira slovarja lahko izberejo in uporabijo:

Strokovno pregledano: Terminološki vir je pregledal področni strokovnjak ali recenzent, ki ni avtor definicij.

Jezikovno pregledano: Terminološki vir je pregledal jezikoslovec in odpravil morebitne jezikovne pomanjkljivosti.

5.3 Nov slovar

Registrirani uporabnik lahko ureja vse terminološke vire, ki so zbrani v zavihku Moji slovarji. Vidni so vsi terminološki viri, ki jih je sam začel izdelovati ali pa mu jih je drug uporabnik dovolil urejati. Viri so razvrščeni padajoče po datumu zadnje spremembe, uporabnik pa lahko vidi, koliko slovarskih sestavkov vsebujejo, število oddanih komentarjev in status, pri čemer *odprt* pomeni, da je terminološki vir viden vsem, tudi neregistriranim uporabnikom terminološkega portala, *zaprt*, da je viden samo tistim registriranim uporabnikom, ki lahko ta vir urejajo, in v *odpiranju*, ki kaže na to, da je skupina zaključila z delom in čaka na potrditev za objavo.

Urejanje
Moji slovarji Nov slovar

Nabor vseh slovarjev, ki jih uporabnik lahko ureja kot glavni urednik ali pa ima dodeljeno pravico urejanja, pregledovanja, popravljanja ipd.

Gasilski terminološki slovar

Število terminov 7 Zadnja sprememba 27. 02. 2023 Status **zaprt** Komentarji 0

Uredi lastnosti Uredi vsebino Uvoz Izvoz

Testni slovar

Število terminov 0 Zadnja sprememba 27. 02. 2023 Status **zaprt** Komentarji 0

Uredi lastnosti Uredi vsebino Uvoz Izvoz

Davčni terminološki slovar

Število terminov 907 Zadnja sprememba 27. 02. 2023 Status **odprt** Komentarji 0

Uredi lastnosti Uredi vsebino Uvoz Izvoz

Registrirani uporabnik se lahko odloči tudi za ustvarjanje novega slovarja z izbiro gumba desno zgoraj *Nov slovar*, pri čemer je treba vpisati podatke. Vsa polja, ki zahtevajo obvezne podatke, so označena z zvezdico.

Urejanje
Nov slovar

Izpolnite polja in na kratko opišite vsebino terminološkega slovarja. [Več...](#)

NASLOV SLOVARJA *

ANGLEŠKI NASLOV SLOVARJA *

SKRAJŠANI NASLOV SLOVARJA

AVTOR SLOVARJA

NOV AVTOR SLOVARJA

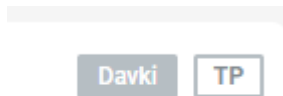
Nov avtor

PODROČJE *

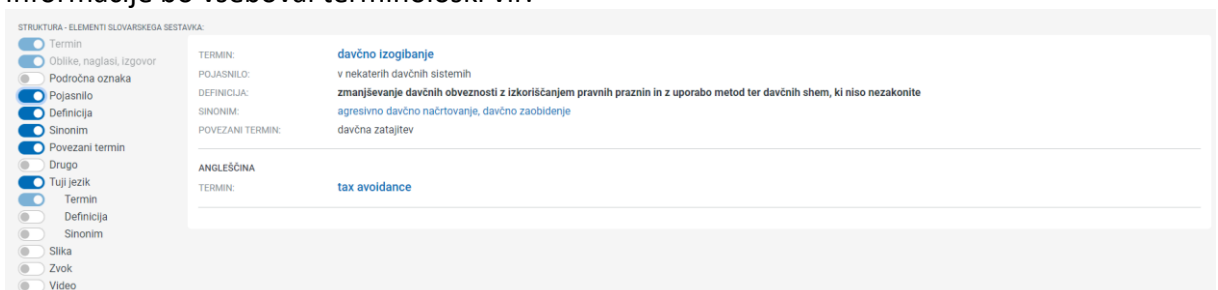
Izberite področje

PODPODROČJE

- **Naslov terminološkega vira:** Uporabnik mora vnesti celoten naslov terminološkega vira, kakor bo zabeležen v bibliografskih podatkih.
- **Angleški naslov terminološkega vira:** Celotni naslov terminološkega vira v angleščini smiselno dopolnjuje podatke pri izmenjavi informacij z drugimi terminološkimi portali, zato je predvideno, da ga vnese administrator terminološkega vira sam in se ne generira strojno.
- **Skrajšani naslov terminološkega vira:** Unikatno **kratko ime** terminološkega vira, ki lahko obsega največ 15 znakov, olajša prepoznavanje informacij na seznamu iskalnih zadetkov. Če uporabnik podatkov ne vpiše, se dodajo samodejno.

- **Avtor terminološkega vira:** Terminološki viri so verodostojnejši, če so znani avtorji vnosov, zato naj uporabnik doda vse avtorje z imenom in priimkom. Pri virih, ki nastajajo povsem na novo, so to administrator terminološkega vira in drugi dodani uporabniki s pravicami, pri dovoljeni predelavi že obstoječih virov, pa je treba navesti tudi avtorje izvirnika.
- **Področje:** Uporabnik iz spustnega seznama področij izbere eno osnovno **področje**, na katero sodi terminološki vir, npr. *fizika, šport in igre, vzgoja in izobraževanje*.
- **Podpodročja:** Uporabnik s spustnega seznama podpodročij izbere eno ali več ožjih **podpodročij**, ki bolj natančno določajo vsebino terminološkega vira, npr. *atletika, smučanje, alpinizem*, če je nadrejeno področje *šport*. Če uporabnik ustreznega podpodročja ne najde, ga lahko doda (vnesti je treba podatke tako v slovenščini kot angleščini), vendar mora novo podpodročje najprej potrditi administrator portala, ki lahko preveri, ali podatek že obstaja.
- **Struktura slovarskega sestavka:** Uporabnik v shemi z izbiro elementov določi, katere informacije bo vseboval terminološki vir.

- **Tuji jeziki:** Če je uporabnik v shemi določil, da bodo v terminološkem viru tudi termini v tujem jeziku, mora izbrati jezike v spustnem seznamu, sicer portal javlja napako *Niste vpisali tujih jezikov*.

TUJI JEZIKI

Niste vpisali tujih jezikov.

Ob ustvarjanju slovarja se v Osnovnih podatkih odpre tudi polje, ki je namenjeno opisu vsebinske zasnove terminološkega vira:

OPIS SLOVARJA

B I U X^{*} X_{*} ↻ ☰ ☷

Davčni terminološki slovar je prvi slovenski terminološki slovar z definicijami s področja davkov. Slovarsko besedilo je nastajalo med letoma 2018 in 2022 v Terminološki sekciji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

Termini so pojasnjeni s terminološkimi definicijami, ki predstavljajo pojmovni sistem slovenske davčne ureditve. Slovarski sestavki označujejo poimenovanja, za katere so avtorji slovarji ocenili, da so primerna za sporazumevanje v strokovnih besedilih. Slovar vsebuje tudi angleške in hrvaške ustreznike.

Slovar temelji na pojmovnem pristopu, ki zahteva interdisciplinarno sodelovanje področnih strokovnjakov in terminologov jezikoslovcev. Namenjen je zlasti strokovnjakom, ki se ukvarjajo z davki, varstvom pravic zavezancev za davek ali javnimi financami, pa tudi strokovnjakom, ki se ukvarjajo s sistemi, povezanimi z davki, kakršen je socialna dejavnost. Soizdajatelj slovarja sta Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti ter Fakulteta za upravo Univerze v Ljubljani. Slovar je v izvorni različici objavljen na spletišču Terminologije: <https://doi.org/10.3986/9789610506744>.

Slovar je v formatu TBX dostopen na repozitoriju Clarin.si na naslednji povezavi: <http://hdl.handle.net/11356/1721>.

Dodano je tudi polje za vnos ISSN oznake.

Dodajanje sodelavcev terminološkega vira:

Pri izbiri posameznega terminološkega vira lahko uporabnik med *Lastnostmi* doda tudi druge registrirane uporabnike portala in jim dodeli pravice. Poznati mora njihovo uporabniško ime. Seznam uporabnikov seveda ni dostopen, zato je predviden osebni stik med avtorji novega terminološkega vira, če pa bi posamezniki imeli težave, pa se lahko po pomoč obrnejo tudi na administratorja portala. Če uporabniško ime ni pravilno vpisano, se izpiše obvestilo:

Obvestilo ×

Preverite, če ste pravilno vpisali uporabniško ime. Bodite pozorni na velike in male črke.

Razumem

Uporabniške vloge lahko dodaja tudi skrbnik slovarjev.

Uporabniške pravice/vloge

Uporabnik	Administracija	Urejanje	Strokovni pregled	Jezikovni pregled	
MJT mateja.jemec-tomazin@zrc-sazu.si	☒	☒	☐	☐	
Klepec miro.romih@amebis.si	☐	☒	☐	☐	

Shranjevanje podatkov

Uporabniki morajo biti pozorni, da spremembe podatkov ves čas shranjujejo, sicer se lahko spremembe izgubijo. Vsak uporabnik je opozorjen, če želi zamenjati stran pred shranjevanjem.

Pozor

Imate neshranjene spremembe. Ali jih želite shraniti?

Ne

Shrani

Področne oznake

Področne oznake so namenjene lažji organizaciji pojmov zlasti pri večjih terminoloških virih. Področne oznake so podatki, ki se razlikujejo med posameznimi terminološkimi viri. Smiselno je, da so te oznake čim krajše, navadno enobesedne ali dvobesedne, lahko so tudi v obliki krajšav. Znotraj terminološkega vira je smiselno imeti enak način poimenovanja oznak, npr. *agrarna geografija*, *demogeografija*, *klimatogeografija* ali *agr. geogr.*, *demogeogr.*, *klimatogeogr.*

Poleg podatkov, ki jih pripravijo uporabniki, so samodejno generirani naslednji podatki:

- datum in čas ustvarjanja terminološkega vira (zabeležen je tudi datum zadnje spremembe),
- ID terminološkega vira - enotna oznaka oblike "XX9999" (npr. "TP0012"), pri čemer je "XX" oznaka portala, "9999" pa zaporedna številka (ID) terminološkega vira na portalu.

6 Svetovanje

Iskanje po objavljenih terminoloških odgovorih, ki nastajajo v [Terminološki svetovalnici Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU](#), je na voljo vsem uporabnikom. Nova terminološka vprašanja lahko zastavijo samo registrirani uporabniki. Svetovanje je namenjeno pomoči pri terminoloških problemih na področjih, kjer še ni izdelanih terminoloških virov, ali pa odgovora ne morete najti. Svetovanje na Slovenskem terminološkem portalu izvajajo sodelavci [Terminološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU](#).

6.1 Pošiljanje vprašanj

Pri postavljanju vprašanj o najprimernejšem terminu so zelo pomembni posredovani podatki. Dovolj podatkov o terminološkem problemu omogoči svetovalcem, da svetujejo, katera rešitev bi bila najbolj ustrezna z vidika terminološke vede. Zato je zelo pomembno, da pri zastavljanju vprašanja v obrazec vnesete čim več podatkov o terminu, predvsem kaj ta pomeni, zelo koristni pa so tudi podatki o besedilih, v katerih se pojavlja, morebitne že obstoječe poimenovalne rešitve (ko več terminov označuje isti pojem), tujejezični ustrezniki itd.

6.2 Objava odgovorov

Odgovor bo objavljen v Terminološki svetovalnici Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in prikazan tudi na Slovenskem terminološkem portalu. Na e-naslov, ki ste ga navedli ob registraciji, boste prejeli odgovor, preden bo objavljen.

Terminološko svetovanje

Terminološka svetovalnica je namenjena širši strokovni javnosti, ki se sooča s konkretnimi poimenovalnimi problemi, pa naj gre za popolnoma nove pojme, ki jih je v slovenščini še le treba poimenovati, ali že znane pojme, za katere obstaja več poimenovanj. Terminološke odgovore pripravljajo sodelavci Terminološke sekcije Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU (in so objavljeni tudi na spletišču [Terminologišče](#)), ki pri delu upoštevajo osnovna terminološka načela.

 Vpišite iskalni niz

Zastavi novo vprašanje

Zadnji odgovori na vprašanja

Vprašanje poslano: 13. 2. 2023

Klepetalni robot

Opis terminološkega problema: Zanima me slovenski ustreznik za angleški termin chatbot, ki se v zadnjem času pogosto uporablja. Termin označuje računalniški program, ki se z uporabniki pogovarja prek besedilnih ali glasovnih sporo...

Odgovor: Kot ugotavljate že sami, se za angleški termin chatbot uporablja slovensko poimenovanje pogovorni robot, npr. v diplomskem delu T. Pika Izdelava pogovornega robota z rekurentno nevronske mreže LSTM (2...

Vprašanje poslano: 9. 2. 2023

Avtomatsko ocenjevanje pisanja

Opis terminološkega problema: Naletela sem na termin automated writing evaluation, ki označuje zmožnost računalniške tehnologije, da vrednoti in ocenjuje pisanje. Gre za proces avtomatskega pregleda besedila s pomočjo računalniške...

Odgovor: Pojem, po katerem sprašujete, označuje proces ocenjevanja oz. pregleda v računalniški sistem oddanega besedila, pri čemer je strojna povratna informacija, ki jo dobi pisec, zgolj del tega procesa, zat...

Vprašanje poslano: 7. 2. 2023

7 Administracija

Portal je administriran.

7.1 Osnovne nastavitve

Administratorski del portala omogoča dodeljevanje pooblastil izbranim uporabnikom, ki jih administrator portala določi za skrbnike terminoloških virov, skrbnike svetovalnice, lahko pa dodeljuje tudi vloge znotraj posameznih terminoloških virov, če administrator terminološkega vira zaprosi za pomoč.

7.2 Povezave s portali

Slovenski terminološki portal je javno dostopno spletno mesto. Programska koda pa je na voljo tudi na repozitoriju GitHub Clarin.si, zato je omogočena tudi lastna namestitev terminološkega portala. Če ste se odločili za to, potem lahko povežete svoj novi portal z drugimi terminološkimi portali, tudi s Slovenskim terminološkim portalom, in ob soglasju administratorjev teh portalov prikazujete tudi njihove terminološke vire. Pri tem morate vnesti podatke o povezanem portalu.

Dvočrkovne oznake portalov so specifične in unikatne za vsak posamezni portal. Med terminološkimi viri na povezanem terminološkem portalu lahko izberete vse terminološke vire, lahko pa samo nekatere, zlasti terminološke vire tistih področij, ki jih na vašem terminološkem portalu ni.

8 Kolofon

Pri izdelavi terminološkega portala in njegovih vsebin smo sodelovali:

Vodja vsebinske zasnove: Mateja Jemec Tomazin, ZRC SAZU

Vodja tehnične zasnove in izvedbe: Miro Romih, Amebis

Oblikovalec: Samo Kramberger

Sodelujoče ustanove in sodelavci:

Amebis: Miro Romih, Anton Romšak, Luka Romih, Jure Artiček, Miha Stele, Aljaž Grilc

Institut Jožef Stefan: Senja Pollak, Hanh Thi Hong Tran, Vid Podpečan, Matej Martinc, Andraž Repar, Marko Pranjić, Nada Lavrač, Andraž Pelicon, Tomaž Erjavec

UL FF: Špela Vintar

UL FRI: Boštjan Slivnik, Danijel Skočaj, Marko Robnik Šikonja, Vladimir Batagelj (sicer UL FMF), Ivan Bratko, Peter Rogelj (sicer UP FAMNIT),

UL FU: Polonca Kovač, Maja Klun, Jernej Podlipnik (sicer odvetnik in predavatelj), Andreja Kostelec (sicer samostojna raziskovalka in predavateljica), Nika Hudej (sicer svetovalka US RS)

UM FERI: Marko Ferme, Kristjan Žagar, Ivan Kovačič, Klemen Kac, Milan Ojsteršek, Damjan Strnad, Matjaž Divjak, Marko Bizjak, Matjaž Debevec, Ines Kožuh, Irena Lovrenčič Držanič

ZRC SAZU: Mateja Jemec Tomazin, Simon Atelšek, Tanja Fajfar, Karmen Nemec, Jera Sitar, Mitja Trojar, Mojca Žagar Karer